

De beste beskerming foor 't Bildts aigene
is bestuurlike selsstandighyd fan 't Bildt

De Kadernota Kultuur is skreven fanút de deur de meerderhuyd fan de Bildtse raad wînste fúzzy fan 't Bildt met Menameradiel en Franekeradeel per 1 jannewary 2018. Met de in septimber 2013 behandelde kultuurnota worde derop foorútlopen. Derin wort 'n poging deen om 't Bildts aigene te borgen in de wînste nije Noordwesthoekgemeente met de werknaam Westergo. De beste beskerming fan 't Bildts aigene blyft fansels de bestuurlike selsstandighyd fan 't Bildt.

deur Leendert Ferwerda, fraksyfoorsitter Frije Bilkerts

'In 't spier foor 't Bildts aigene' is de Bildtse titel fan de nije kultuurnota. In 'n feerder folledig Hollânse tekst wort 't kulturbelaid foor de jaren 2014-2018 sketst werin at deur de drie gemeentes na de fúzzy toewerkt wort. 't Kelezy het na die paar woorden Bildts spierpyn kregen. Begryplik at je nooit je best deen hewwe om Bildts te skriven. 't Kelezy laat dermet ok 't eerder nommen beslút fan CDA en Werkgroep links lêge om binnen de kultuurnota ôfwisselend een fan de drie talen te brúkken. Maar d'r wort met die alheel Hollânse tekst ok foorbijgaan an de wîns fan Frije Bilkerts om in elk gefal 't hoofdstik dat spesifyk gaat over de Bildtse taal en kultuur, 't Bildts aigene, in de aigen taal te skriven.

De kultuurnota is skreven fanút de deur de meerderhyd fan de raad wînste fúzzy. 't Kelezy skryft: "Het is namelijk vrij zeker dat onze gemeente zal opgaan in een nieuwe gemeente. Het bijzondere van deze beleidsnota is dat we met dit document de basis leggen voor behoud van 't Bildts aigene in een nieuwe situatie. Daarmee geven we ook gehoor aan de oproep van de Bildtse culturele instellingen en de Bildtse bevolking tijdens de gespreksrondes." Hier gaat 't kelezy wel heel kort en bryk deur de bocht. Want de (groate) meerderhyd fan de

inweuners fan 't Bildt wil helendal gyn fúzzy. Bewust is 't kelezy en de meerderhyd fan de Bildtse raad foorbij gaan an inspraak. De in 2012 houwen avens gongen over de fraag wat borgd worre most ná de fúzzy. Nou wort opnij krekt deen al binne de inweuners fan 't Bildt foor fúzzy.

Frije Bilkerts had graag met 'n referindum 'n útspraak fan de befolking had, fan de kiezers die't de raadsleden ferteugenworige. Dat wouwen CDA, Werkgroep 't Bildt, PvdA en VVD niet. Die saaien: 'Gyn inspraak, wij wete wel wat 't beste voor jim is. Jim hewwe ôns ommers koazen om foor jim te beslúten. Ja, wij waren bij de ferkiezings in 2006 foor blivende bestuurlike selsstandighyd fan 't Bildt. Nag bedankt foor jim stim. Maar wij dinke as CDA en Werkgroep nou âns over ôns koalisy-akkoord. En, neffens ôns hewwe de dorpsavens bewezen dat d'r 'n groot draagflak is foor ôns ommeswaai om de gemeente 't Bildt bestuurlik op te heffen. Dat ondersoek fan de Bildtse Post? Dat sait ôns niks.'

Hoe kwetsber 't Bildt(s) is 'n Noordwesthoekgemeente beskyft 't kelezy sels: "Er is in de toekomst geen Bildtse gemeenteraad meer die precies weet wat er speelt op het gebied van de Bildtse cultuur. En die weet en voelt wat 't Bildts aigene is. (..) Als het Bildt over enige jaren opgaat in een fusiegemeente dreigt het gevaar dat onze unieke culturele identiteit opgaat in een groter geheel." Derom mot d'r in 2015 'n 'overkoepelend Bildts cultuurinstituut' weze en mot de status fan 't Bildts ophoogd worre met 'n Europese erkinning as te bewaren taal. "We starten een onderzoek naar de mogelijkheid om de Bildtse taal te laten opnemen in de Unesco-atlas van bedreigde talen." Foor andere kultuur-útterings op 't Bildt wort gyn aigen belaid meer skreven "omdat dit in een eventuele nieuwe gemeente niet anders zal zijn." Bedoeld sil weze te sêgen dat die kultuur-útterings wat subsidy angaat en dermet bestaansrecht, in Noordwest opnander ôfstimd worre.

Hoe 'serieus' 't kelezy met 'n nije Europese status foor 't Bildts omgaat blykt út 't niet offisjeel fastlêge wille fan de Bildtse dorpsnamen. De waternamen binne offisjeel in 't Bildts faststeld, bij nije straatnamen wort foor 't Bildts koazen, maar der mot 't, at 't

kelezy 't foor 't sêgen hewwe sou, ok bij blive. In 2009 wou de meerderhyd fan de raad gyn Bildtse dorpsnamen. "Het college houdt deze door de raad vastgestelde beleidslijn aan. Wij zullen er op toezien dat in een eventueel herindelingsbesluit het belang van de Bildtse taal en de zichtbaarheid daarvan (..) op de komborden, vastgelegd wordt. Voor de komborden betekent dit: de plaatsnaam staat in het Nederlands bovenaan, daaronder in het Bildts, voor Minnertsga in het Fries."

't Kelezy skryft dan: Tegen deze achtergrond en met het oog op eventuele gemeentelijke herindeling stellen wij de raad voor om in te zetten op verhoging van de status van het Bildts. Wij willen onderzoeken of het Bildts erkent kan worden als taal in het kader van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden." Hoe swak stane je as raad at je niet beraid binne de status fan 't Bildts sêls op te hogen met 't offisjeel faststellen fan de dorpsnamen in 't Bildts, ok wetende dat de andere dorpsnamen in de nije gemeente Noordwest wêl in de aigen taal, 't Frysk, faststeld binne of worre.

Kelezy en raad binne al waarskoud dat dut inkonsekwinde standpunt útdraaie kin in de selde taal foor alle dorpsnamen, 't Frysk. Froubuurt wort Froubuorren, Ouwe-Syl Aldebiltsyl. En onderwilens sette wy op 'n hogere taalstatus met Hollânse dorpsnamen. En dermet wille wy, at de raad niet 'n nij beslút nimt over de dorpsnamen, in de Unesco-atlas bedraigde talen komme. Wij bedraige ônsself. Hoe serieus nimt deuze raad, nimme CDA en PvdA, eerder tunstander fan Bildtse dorpsnamen, de status fan 't Bildts? As konsekwînsy fan de foorstane opheffing fan de bestuurlike gemeente 't Bildt mîg ferwacht worre dat koazen wort foor Bildtse dorpsnamen om de status fan 't Bildts aigene dermet te onderstreken.